

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izveniši nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič à Din-2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« veča letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.—. Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Pogajanja o vzhodnih reparacijah pred zaključkom

Povratak grofa Bethlena iz Pariza — Ultimatum Loucherja madžarski in češkoslovaški delegaciji — Posvetovanja vodilnih državnikov z Briandom

Budimpešta, 8. aprila. Ministrski predsednik grof Bethlen se je prav tako nepričakovano, kakor je nedavno odpotoval v Berlin, zopet vrnil v Budimpešto. Novinarjem, ki so ga posetili, je med drugim izjavil: S potekom pariških pogajanj o vzhodnih reparacijah sem zelo zadovoljen. Meritorni del pogajanj je že zaključen in mislim, da bo konferenca tekom enega tedna zaključila svoje razprave. Rešiti mora še nekatera podrobna vprašanja, ki niso odločilne važnosti in ki bodo že v par dneh rešena. Nepotrebno je, da bi zaradi tega potoval v Pariz. Zunanji minister Valko se bo prihodnjo soboto ali nedeljo vrnil domov.

Budimpešta, 8. aprila. AA. Jutri 9. t. m. zvečer odpotuje predsednik madžarske vlade grof Bethlen v Rim. **Pariz, 8. aprila.** »Journal« poroča, da je predsednik konferenca za ureditev vzhodnih reparacij v smislu haških sporazumov Loucher stavil Madžarski in Češkoslovaški formelni ultimatum, v katerem grozi, da bo zahteval odločitev velesil, če se pogajanja za dosego sporazuma v spornih vprašanjih med obema državama ne bodo pospešila in v kratkem zaključila. List dostavlja, da je bil ta nastop Loucherja zelo umesten, ker so bila takoj na to rešena vsa glavna sporna vprašanja, tako, da je računati z zaključkom konference že koncem tega tedna.

Pariz, 8. aprila. Davi je konferiral francoski zunanji minister Briand dalje časa s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem, z jugoslovenskim zunanjim ministrom dr. Marinkovičem, s čsl. poslanikom Osuskim in z rumunskim zunanjim ministrom Titulescom. Državniki so razpravljali o ureditvi vzhodnih reparacij. Briand je pridržal pi obedu predsednika odbora za vzhodne reparacije Loucherja in je imel popoldne daljše posvetovanje z nemškimi poslaniki dr. Hoeschom. Državnika sta razpravljala o vprašanju izpraznitve Porenja in o izvedbi Youngovega načrta.

Čiščenje v sovjetskih zastopstvih

Nezanesljivi elementi se pozivajo k povratku v Rusijo z različnimi grožnjami

Berlin, 8. aprila. »Montagspost« poroča iz Stockholma, da je izzvala tamkaj veliko pozornost neadni odhod poslanskega svetnika sovjetskega poslanstva Dimitrijevskega. Dimitrijevski ni prejel nikakega službenega obvestila iz Moskve, da bi bil odpuščen. Ko je te dni kakor običajno prispel v svojo pisarno, so ga sprejeli trije neznanci z revolverjem v roki ter mu zabranili dostop v njegovo pisarno. Dimitrijevski objavlja v švedskem tisku daljšo izjavo, v kateri naglašja, da se ne namerava več vrniti v Rusijo, ki postopa na tak način s svojimi najzvestejšimi uradniki, marveč se bo posvetil znanstvenemu delu.

da je sovjetski generalni konzul v Londonu Lytkov, poslal 20 osebam, ki so bile svojočasno nastavljene pri sovjetski trgovinski misiji, pisma, v katerih jih poziva, naj se tekom 7 dni vrnejo v Rusijo. Če tega ne storijo, bodo izgubili rusko državljanstvo in se bo proti njim izjavil dekret centralnega izvršnega odbora z dne 21. novembra 1929. Ta dekret namreč določa, da se vsem onim ruskim državljanom, ki se na poziv oblasti ne vrnejo v domovino, zapleni vse njihovo premoženje, begunci pa obsodijo in contumaciam na smrt. »Morningpost« objavlja faksimile takega pisma s podpisom generalnega konzula. Razkritja lista so izzvala v vseh političnih krogih veliko senzacijo.

London, 8. aprila. »Morningpost« poroča,

Posledice ugrabitve Kutjepova

Razburjenje med ruskimi emigranti — Beg agentinje GPU iz Pariza

Pariz, 8. aprila. Številne zagonetne govorice in vesti, ki krožijo po Parizu v zvezi z znano Kutjepovo afero, o sivem avtomobilu, preobremenem stražniku, ženski s sivim plaščem, sledeh v Normandiji itd., so izzvale razumljivo v pariških ruskih emigrantskih krogih veliko vznemirjenje. Bivši vodilni član Wranglove armade, Simon Apanazjev, je tako zapadel »Kutjepovi« psihozi, da vidi že v vsakem policijskem uradniku dozvednega neznanca, ki ga bo odvedel. Ko je imel Apanazjev pred nekaj dnevi v zadevi potnega lista opraviti na policijskem predsedstvu, ga je neki uradnik peljal v stransko poslopje. Tudi v tem uradniku se je Apanazjev ustrašil preobledenega sovražnika ter mu je, ko sta šla po dolgem in temnem hodniku, nastavlil nogo, tako da je policijski uradnik padel na tla. Rus je zbežal, vendar je bil kmalu

aretiran. Sodisce je upoštevalo olajšne okolnosti z ozirom na splošno nervoznost med emigranti ter ga obsodilo samo na 50 frankov denarne globe.

Pariz, 8. aprila. Včeraj je izginila prošla čekistinja, Aleksandra Janovič, ki je skupno s svojim možem vodila akcijo GPU v Franciji in ostali Evropi. V sovjetskem poslanstvu je bila nameščena oficijelno kot stenografinja. Skrivala se je že več dni v poslanstvu, odkoder ni mogla pobegniti. V nedeljo zvečer se je odpeljala s sovjetskim poslanikom Dovgaleskim v zaprtem avtomobilu ob desnem bregu Seine. Poslanik Dovgaleski se je okoli 11. ponoči po štirih urah vrnil v poslanstvo, toda brez Janovičeve.

Gandhi izziva dalje

Angleške oblasti so zaradi kršitve monopola izvedle številne aretacije, vendar pa Gandhija ne preganjajo

London, 8. aprila. Indijska vlada nadaljuje izvajanje ukrepov proti nezakonitemu pridobivanju soli ter je izvedla mnogo novih aretacij. V okraju Amedabad je bilo aretiranih 8 oseb, ki so prodajale sol. Trije najagilnejši sodelavci Gandhija so bili v bližini Kersada prijeti zaradi kršitve solnega monopola in obojeni na dve leti zapora. V bližini Bombayja je več prostovoljcev pod vodstvom odličnih varistov ponovno kršilo solni monopol. Dasi je zbrana v teh krajih mnogo peljice, kuha, o Gandhijevi prietasi morskoli sol dalje. Gandhijeva namerava danes sam prijeti pridobivati sol ter tako izzvati policijo, da bi ga aretirala. **Bombay, 8. aprila.** Gandhijeva akcija ze nepokorščino proti oblastem se nadaljuje z vso vnemo. Sol, ki so jo pridobili v Dandiju, so prodali za 40 funtov ster ingov. Polcija je na več krajih hotele zapleniti sol, ki so jo pridobivali. Pri tem je prišlo do krvavih spopadov, v katerih je bilo več oseb ranjenih. V Bimrad je prispel drugi sin

Gandhija, ki je vodil prostovoljce namesto aretirane brata Randasa. V Bombayju in v drugih mestih je policija aretirala več politikov, med njimi vođjo svajaristov Narimana, ki je razvijal množno agitacijo za kršenje solnega monopola. **Jalapur, 8. aprila.** AA. Gandhi je naročil svojim pristavšem v Dandiju, naj nabirajo sol, kakor je odpotoval v Aat, kjer je sam prevzemal sol, ker je bila policija odsotna. **Bombay, 8. aprila.** AA. Tudi tu so pristasi Gandhija kršili solni monopol in proizvajali sol. Polcija je aretirala 50 Gandhijevih prijateljev. **Bombay, 8. aprila.** AA. Pri spopadih med policijo in stavkočimi železničarji, sta bila dva železničarja ranjena. Včeraj so stavkočji železničarji pričeli izvajati pasivni odpor. Odšli so na železniško progo in se vlegli na tračnice. Polcija je aretirala 10 železničarjev.

Debata o razorožitvi v angleškem parlamentu

Zavrtna ofenziva opozicije proti zunanji politiki Macdonaldove vlade — Tolmačenje varnostnih obveznosti Društva narodov

London, 8. aprila. AA. Na včerajšnji seji spodnje zbornice je zunanji minister Henderson odgovoril na vrsto vprašanj glede na pomorsko razorožitveno konferenco in na angleško-francoska pogajanja o varnostni formuli. Minister je dejal, da nima ničesar pristaviti k odgovorom min. predsednika in zakladnega ministra v začetku meseca in da upa, da bo ministrski predsednik v kratkem poročal o tej zadevi. Minister je nadalje izjavil prepričanje, da bo zbornica še nadalje potrpela kakor doslej tekom dolgih in delikatnih pogajanj. Ministrski predsednik je v tesni zvezi z delegati dominijonov in Indije na pomorski konferenci. Na vprašanje, ali bo obvestil zbornico preden bo prišlo do kaknega dvostranskega sporazuma v vprašanju čl. 16. statuta Društva narodov, je Henderson odgovoril, da ne bo vlada ničesar storila kar bi bilo v nasprotju z dosedanjimi obveznostmi. **Pariz, 8. aprila.** AA. Listi poročajo, da je Mussolini pozval Grandija, naj se takoj vrne iz Londona. **London, 8. aprila.** Na snočni seji spodnje zbornice je bivši podtajnik za zunanje zadeve Locker Lampson predlagal, naj se zbornica odloči glede na bližnji sporazum med angleško vlado in drugimi državami o interpretaciji člena 16. statuta Društva narodov. Locker Lampson je nadalje zahteval od vlade, naj obljubi, da ne bo ničesar storila brez prejšnjega posvetovanja z drugimi člani Svetla Društva narodov in se izognila poslabšanju prijateljskih odnosov z drugimi državami. Končno je Locker Lampson zahteval, naj vlada vsak načrt sporazuma predloži zbornici.

V imenu liberalne stranke je Lloyd George izjavil, da zunanja politika ne sme postati predmet spora med političnimi strankami. **London, 8. aprila.** Angleški vladi se je posrečilo odbiti napad konzervativne stranke na njeno zunanjo politiko. Kljub velikemu odporu svojih pristavsev se je opozicijski voditelj posrečilo prepričati radikalne elemente, da angleška javnost ne želi, da bi se sedanja situacija na londonski konferenci izrabila v strankarske svrhe. Po snočnih vesteh bo Francija najbrže sprejela formulo, ki jo predlaga Anglija. Kljub temu ne bo hotela znatno znižati svojih pomorskih zahtev. Danes se vrne Briand v London in bo prinesel s seboj formalni odgovor francoske vlade na angleške predloge. Italija prej ko slej odklanja vsako popuščanje v vprašanju pomorske paritete s Francijo in je upanje za zaključitev sporazuma med petimi državami še vedno minimalno. **London, 8. aprila.** Na podlagi pariških poročil, da je ministrski svet odobril stališče Brianda v Londonu, sklepajo v tujakajšnih krogih, da je Francija sprejela angleški predlog v tolmachenju § 16. pakta Društva narodov.

Popolna razorožitev Švedske

Berlin, 8. aprila. »Tagblatt« poroča iz Stockholma, da so socialni demokrati vložili obsežen predlog, ki stremi za to, da bi se na Švedskem izvedla popolna razorožitev. V to svrhu predlagajo, naj bi se osnoval posebne parlamentarne odbori, ki naj bi proučili vse problem in izdelali konkretne predloge. Listi se obširno bavijo s to akcijo socialnih demokratov ter naglašajo, da je položaj meščanske vlade po zadnjih uspešnih socialne demokracije, ki je dosegla uzakojenje 8 urnega delavnika, zelo omajen.

Averescu v Rimu

Beograd, 8. aprila. Po vestih iz Rima je prispel takaj bivši predsednik rumunske vlade general Averescu zaradi zdravljenja. Rumunski listi so objavili poročila, da je general Averescu odpotoval v Italijo zato, da bi zaposlil Mussolinija za pomoč za svojo politiko v Rumuniji. Te vesti je Averescu demantiral. Italijanski listi ponatiskujejo sedaj članek rumunskega lista »Lupta«, ki trdi, da je Mussoliniju prav dobro znano, da general Averescu v Rumuniji ničesar več ne pomeni. »Lupta« pravi, da je sedanji italijanski poslanik v Bukarešti Pretiosi zelo dobro poučen, ki je vse verjel, ker so mu pripovedovali Averescu in njegovi pristasi. List »Lupta« izraža upanje, da se Mussolini ne bo tako daleč spozabil, da bi koval kake zarote proti tuji vladi.

Rehabilitacija princa Windischgrätza

Budimpešta, 8. aprila. V poučenih krogih se je že dolgo šušljalo, da namerava vlada popolnoma rehabilitirati znanega princa Windischgrätza, ki je bil zapleten v prošlu falsifikatorsko afero ter zaradi tega obsojen. Te dni je bila ta afera, kakor se doznava iz dobro poučenega vira, definitivno likvidirana. Vojaško sodišče, ki je bilo sestavljeno večinoma iz osebnih prijateljev obsojenega princa, je ugotovilo, da princa Windischgrätza ni zagrešil nikakega nečastnega dejanja in da se mu zato morajo vrniti vse državljanske časti. To sodišče je šlo celo tako daleč, da je prisodilo princa Windischgrätzu iz državne blagajne 4 milijone pengov »odškodnina« za njegove »tehnične izdatke«.

Ogromne množine kobilic v Palestini

Kairo, 8. aprila. Zadnje dni se je pojavil strahovit naval kobilic v Palestini in Transjordaniji. Kobilice se pojavljajo v takih množinah, da ovirajo ne samo promet z vozovi, marveč tudi železniški promet. Oblasti so izdale obširne ukrepe za sistematično zatiranje kobilic. Po več letih je bilo zopet uvedeno prisilno delo. V ogroženih pokrajinih je zaposlenih 75.000 ljudi pri pobiranju in uničevanju zelene nadloge. Kobilice zatirajo z ognjem in različnimi kislinami. Dostoj se ugonobili 15.000 ton kobilic in 200 ton kobilicnih jajc.

Konferenca za sestavo mednarodnega voznega reda tovornih vlakov

Rim, 8. aprila. AA. »Agenzia Stefani« poroča, da je bila danes v Palermu odprta mednarodna konferenca za sestavo mednarodnega voznega reda tovornih vlakov. Na tej konferenci sodeluje 16 držav, med njimi tudi Jugoslavija.

Turški inozemski dolgovi

Beograd, 8. aprila. M. Turški list »Le Milliyet«, ki izhaja v Carigradu, je objavil članek vplivnega turškega poslanca Mahmuda o turških dolgovih v inozemstvu glede na pogajanja z delegati umikov. Pri tem poudarja, da so turški dolgovi v inozemstvu pretežki za novo Turčijo in da njen gospodarski ter finančni organizem ne more prenesti tako velikih bremen. Dosedanja pogajanja za likvidacijo tega težkega vprašanja med turško vlado in umpki niso rodila pričakovanih uspehov. Turčiji se mora dati možnost, da plača svoje dolgove. Ob koncu izraža članek upanje, da bodo pariški umpki predložili sprejemljiv predlog za Turčijo, ker drugega izhoda ni.

Kitajske generalske vojne

London, 8. aprila. Kakor poročajo iz Šanghaja, bo poslala kitajska nacionalna vlada kazensko ekspedicio proti upornemu maršalu Jenu. Vsi pristasi narodne vlade so bili pozvani, naj vjamejo Jena, kjer ga bodo dobili. Maršal Jen je izdal naloge za javen odpor proti Čangkajskovi vladi. Maršal ima močne oddelke čet in veliko denarnih sredstev, tako da je njegov položaj zelo močan.

Zeppelinov polet okrog sveta

Friedrichshafen, 8. aprila. Dne 10. maja bo zrakoplov »Grof Zeppelin« nastopil prvo letošnjo vožnjo okoli sveta. »Grof Zeppelin« bo krožil ob ekvatorju. Proga bo v celom dolga 25.000 km. Večina potnikov bo južnoameriških in španskih novinarjev.

40 rudarjev zasutih

Pariz, 8. aprila. Po vestih iz Newyorka se je pripetila včeraj popoldne v velikem rudniku Llano (Texas) velika nesreča. V glavnem rovu je prišlo do eksplozije plinov, pri čemur je bilo zasutih 40 rudarjev. Kljub temu, da je bila pomoč takoj na mestu, so doslej rešili samo enega, ki pa je bil tako težko ranjen, da je takoj umrl. Vseh ostalih 30 rudarjev je bržkone mrtvih.

Zagrebski velesemenj

(Zagrebački zbor)
5.—14. IV. 1930.
VII. SALON AVTOMOBILOV
vseh vrst, motornih koles itd.
XIII. SPECIALNI VELESEMENJ
POLJEDELSTVA
(stroji, gnojila, potrebščine)
PERUTNINE
(5.—8. IV. 1930)
poletnih, turističnih in športnih potrebščin

Mednarodna fotografska razstava

Z legitimacijo velesemlja na železnih brezplačen povratek, na jadranskih parobrodih višji razred za ceno nižjega. 487

Borzna poročila.

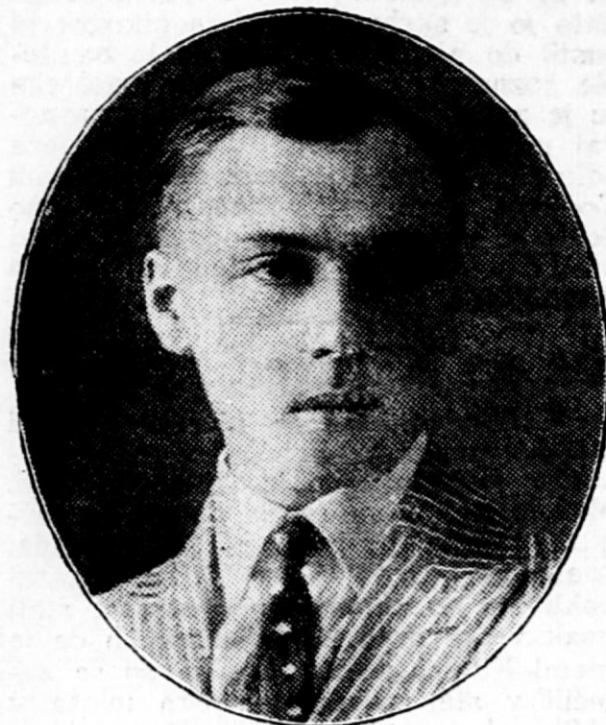
LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.72, Berlin 13.4875—13.5175 (13.5025), Bruselj 7.8916, Budimpešta 9.885, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 795.98—798.98 (797.48), London 274.78—275.58 (275.18), Newyork 56.46, Pariz 221.54, Praga 167.11—167.91 (167.51), Trst 296.55.
INOZEMSKA BORZE.
Curih, 8. aprila. Beograd 9.1275. — Pariz 20.215. — London 25.11. — Newyork 516.12. — Bruselj 72.—. — Milan 27.05. — Madrid 4.5. — Berlin 123.19. — Dunaj 72.77. — Sofija 3.74. — Praga 15.2825. — Varšava 57.85. — Budimpešta 90.20. — Bukarešta 3.0725.

Skrbinšek o problemih gledališke umetnosti

Pogovor z režiserjem in igralcem M. Skrbinskom, ki deluje v Talijanskem hramu že 20 let

Ljubljana, dne 8. aprila.

Kakor smo že poročali, proučevala je režiser in igralec g. Milan Skrbinsšek letos 20letnico svojega udejstvovanja na gledališkem odru. Kot nadaljevanje članka o njegovi zunanji karieri pri teatru v tej dobi pričujočemu danes razgovor z njim o umetniških vprašanjih, ki jih se nje in naše drame.

Milan Skrbinsšek

ob prvem angažmanju v sezoni 1909/10.

Priznal si je cigaroto, se zagledal v pust ljubljanski popoldan skozi kavarniško okno in odgovarjal na vprašanja, kakor bi jih imel spisana pred seboj. Navovarjamo ga vedno kot režiserja, sam se pa vedno predstavi kot igralec zato sem ga najprej po-baral kaj ljubi bolj, igranje ali režiranje. — Oboje enako, — je odgovoril. Niti brez enega niti brez drugega ne bi mogel biti. Če to sezono sploh še nisem režiral in bo letos moja edina režija Manghamova drama »Sveti plamen«, je vzrok temu dejstvo, da sem v pretekli sezoni toliko režiral, da kot igralec nisem prišel toliko na oder kot sem si želel in kakor bi to za moj razvoj bilo potrebno. Režiranje sem letos precej izprejel, da sem zadostil svoji igral-ski želji. So pa igralci, ki jim zadošča samo igranje. Po tem dolgem odmoru se kar mrzlično pripravljam na omenjeno režijo.

Kaj režira najraje

Na to vprašanje mi je jubilatno odgovoril, da se loti rad vsega, bodisi tragedije, komedije, burke itd. Vendar pa s posebno ljubeznijo psihološke drame; Ibsena, Strindberga, Wedekinda, Cankarja, Kraigherja itd.

Kakšnih vlog si želi

Igral sem že najrazličnejše vloge od ljubice in junaka preko komičnih vlog do razizto karakternih vlog, vendar pa te v največjem številu. Če dobim izrazito karakterno vlogo, sem jo seveda zelo vesel. Vendar pa moram zaradi svoje igralske individualnosti, ki je po mojem mnenju odločilni faktor pri takšni, da se mora najizrazitejša karakterna vloga v komadu vedno poveriti baš meni, igrati le preveč teh figur, ki ponavadi ne stoji etično v najlepši luči in razumeli boste, če vam rečem, da si včasih želim iz te Sodome in Gomore dolžne Šent Florjanske vsaj na Rožnik, če že ne na Triglav.

Največji uspeh kot Mefisto

Povejte mi kaj o Mefistu, ki je bil eden vaših največjih uspehov. — Kot kritik tu nimam besede, če pa je bil uspeh, je bil po mojem v pretežni meri le igralski. Z Mefistom živim odkar poznam Goetheja. Ustvaril sem si v celoti te njegove filozofske drame čisto svojo podobo in o Mefistu samem čisto svojo koncepcijo, ki bi ji bil rad dal ob vprizoritvi »Fausta« tudi živo obliko. A umetniške razmere ob študiju dela tega niso dopustile. Poudariti pa moram, da ima vsak režiser ne le pravico, temveč celo dolžnost igrati, ki jo vprizori.

K. W. Aramis:

Inteligentna oseba

Kandidatka na mesto služkinje je stopila v sobo in pomohla gospodinjici cel sveženj izpričeval. In takoj je pripomnila smeje: — Mislim, da ta literatura sploh ni vredna, da bi jo človek čital. Vsa izpričevala na svetu so pisana po enem kopitu, kakor da bi se bile te milostive domenile... Toda vse kaže, da bi milostiva rada inteligentno osebo... torej se brž sporazumeva. Vendar je pa jela milostiva prebiti izpričevala in tu pa tam je padla opazka, ki je bila obenem vprašanje. — Najdlje ste služili torej v Vrbovi ulici? — Da, tam sem namreč bila za vzgojiteljico. — Tako? — Seveda. Na to se tudi spoznam. Toda čim je bil star fantek dobro leto in je začel malo govoriti, se je milostiva spomnila, da potrebuje bono. Tako sem torej izgubila službo. — Zato ste pa na Vranji cesti vzdržali samo tri tedne, je-li? — Ni bilo mogoče delj, kajti gospod je bil prismojen.

zori, pojmovati čisto individualno. Ker je pa moje pojmovanje divergiralo z režiserjevim in se moja koncepcija Mefista nikakor ni mogla postaviti v okvir njegove režije, je bilo že na tem, da se čisto sporazumno vloga poveri drugemu igralcu.

Vsakemu igralcu pa mora biti tudi celota mar, zato sem se uklonil in si prisvojil režiserjevo koncepcijo ter jo skušal kokor je bilo v moji moči vsaj igralsko dognati do konca. V kokor je popolno soglasje med režiserjem in igralcem za vprizorjeno dramo koristno, je razvidno baš iz Mefistove scene z učencem, v kateri edim sva z režiserjem bila onih misli in ki je bila zato tudi najboljša.

Igralec in vloga

Za eventualno jubilejno predstavo bi si g. Skrbinsšek izbral Shakespearijevega »Richarda III«, ker je naloga oživotvoriti na odru ta lik res velika in globoka. Je sicer izrazito karakterna vloga, v svojem krvavem besnenju je Richard pravcati satan, vendar pa ezvira njegova žejna po krvi iz globoke človeške užaljenosti in trpkosti.

Pogovarjala sva se še o igralcu in vlogi in še vedno neodločenem vprašanju o razmerju med igralcem in njegovo vlogo.

Igralčevo duševno stanje v trenutku ustvarjanja na odru je eden onih psiholoških problemov, o katerih moremo samo razmišljati, jih analizirati in si tako ustvariti o njih svoje mnenje, absolutno dognati jih pa ni mogoče. Ne smemo vprašati, ali naj bo igralec nad vlogo ali v njej in kakor naj bi bilo, temveč kako je. Igralec nikdar ne ustvarja (!) po nekakšnih teoretičnih zakonih. Igralec je ali pa ni. In ko stoji na odru, je njegovo duševno stanje psihološki gordijski voz, ki ga tvori tisočere psihološkega procesa v njem, ki je prišel do vozla razvoljati, vem samo, da sem žel na oder s tistim duševnim razpoloženjem, ki ga je zahtevala splošna psiha človeka, ki sem ga imel vtlesiti, oziroma tisti člen psihološkega procesa v njem, ki je prišel do izraza v baš dotični posamezni sceni.

Eksplozivna psihologija je skušala empirično razrešiti marsikatero psihološko uganko, vseh ni mogla rešiti in jih mnogo nikdar ne bo. Iz svoje prakse bi pa povedal tele zanimivosti. V svojem 20 letnem igranju na odru sem med prizorom na odru dvakrat omedlel, ne morda radi slabih živcev, boleznj ali omenoglosti, marveč zaradi intenzivne koncentracije. Bilo je to v »Hamletu« kot kralj Klavdij in v Petrovičevem »Mraku« kot očim. Omedlel sem namreč baš v tistih trenutkih duševnega razpoloženja teh dveh bitij, ki bi v življenju s psihološko nujnostjo lahko dovedla človeka do te psihofiziološke katastrofe. V »Hamletu« v trenutku, ko je Klavdiju jasno, da je pred Hamletom razkrinkan kot morilec svojega brata, v »Mraku« pa, ko Jelica očima izda, da je on tisti, s katerim je njegovega sina žena varala. V obeh primerih torej takrat, ko se je pred človekom odprl prepada, ki mu je grozil pogoitaniti ga. Z umetniškega stališča bi tako intenzivna koncentracija samo podčrtala doživljanje, s praktičnega je pa treba to koncentracijo tako usmeriti, da nima teh fizioloških posledic.

Hvalim boga, da sem to dvakrat doživel, kajti posledica ni bila opustitev tako intenzivne koncentracije, temveč le prisvojitve neke duševne rutine, ki je ravno tako potrebna, kakor telesna rutina, ki od igralca na pr. zahteva, da se ne spodtakne na parketnih tleh, če mu to ni ravno predpisano. Iz tega bi sledil praktični nasvet, naj se igralec koncentriira kot tista individualnost, katero ima predstavljati, čim najbolj intenzivno, a priporiti si mora ono duševno rutino, ki je potrebna, da mu ne ugasne zavest in s tem tudi kontrola njegovega razuma in estetičnega čuta.

Tuji ansambli na našem odru

Predvsem naj povem, da končno naša kritika ob takšnih gostovanjih letos ni zapostavljala domačega ansambla, temveč je začela trezno in objektivno primerjati ter je začela tudi v tem pogledu graditi poudarjajoč, da smo dosegli že spoštovanja vredno višino.

Kako to?

— Docela prismojen, to se pravi mešalo se mu je in videl je tako slabo, da je že v mraku vedno zamenjal milostivo z menoj, da o temi sploh ne govorim. To mi je šlo preveč na živce. — V Grzybovski ulici ste služili samo mesec dni... — Tam smo prišli navskriž zavoljo aprovizacije. — Kaj poveste! — Da. Imela sem konflikt zavoljo svojega fanta, to se pravi zavoljo zrezka namenjenega njemu. Sicer pa ni vredno govoriti o tem. Moški mora vendar tudi čutiti, da ga v hiši cenijo. — Torej imate tudi ženina, če sem prav razumela. — O ne, milostiva. Ta ciparska romanca je že davno končana. — Kaj ste ga odsvolčili? — Imela sem s Pavelčkom roman skoro dve leti, potem me je pa poštono oeciganil... Vzel je advokatovo Ludko in celo iz iste hiše. Le pomislite, tak falot! — A zdaj? — Že leto dni živim brez vsake ko-keterije. Če me prime in bi ada imela roman, jo mahnem v kino in za zlatnik se navzajem na platnu vsega... Življenje ni nobena romanca, milostiva.

Zanimivo je, kako so gledali naše delo tuji ansambli. Hudožestveniki in člani Narodnega divadla so videli naše predstave. Nemški igralec Bonn, ki je nastopil pri nas s svojo skupino, se mi je z veliko zadregopravičeval, da so prišli s takim repertoarjem in takšno sestavo k nam, češ, da niso vedeli, kako visoko je splošno slovenska kultura, posebno pa še gledališka, na katero je gledal s spoštovanjem, ko je zvedel za naš repertoar, za način našega dela in za število repriz, ki jih dosegajo pri nas tudi literarni komadi. Na sestanku so se berlinski igralci posebno čudili, kako poznano njihovo kulturo, rekoč, da vemo o njih več, nego oni sami.

Hudožestveniki so bili presenečeni nad vrednostjo »Cvrčka za pečjo« v naši dram. Pavlov se je izrazil, da je umetniški nivo te predstave takšen, da se z njo ljubljanska drama odlično predstavi v vseh velikih evropskih kulturnih centrih. Lanj je člani Narodnega divadla v Pragi presenetila naša »Bilka«, kljub temu, da so vedeli, da ima naš teater svojo kleno vrednost, saj je izšolal velike češke igralce, kakor Božeško, Deyla, Noskova itd. Ob prihli letošnjega gostovanja so nas zopet povabili, naj pridemo v Prago gostovat baš z »Bilko«.

Danski konzul o naših stikih z Dansko

Gospodarski izmenjavi med Jugoslavijo in Dansko so postavljene zelo ozke meje — Danci se zanimajo za izdelke naše narodne umetnostne obrti

Ljubljana, 8. aprila.

»Kakšni so odnosi med našo kraljevino in državo, ki je zastopate, in kaj naj bi se storilo, da se poglobe?« S tem vprašanjem smo se obrnili na slovenske konzularne zastopnike tujih držav v Ljubljani, in njihove odgovore, ki bodo gotovo zanimaj našo javnost, zlasti pa gospodarske kroge, bomo pričevali po vrsti. Kakor smo jih prejeli. Danes pričujemo odgovor danskega konzula g. A. Kneza.

Vprašanje, ki ste mi ga stavili, je pač preveč splošno, da bi mogel izčrpano odgovoriti nam, zlasti ker je moj delokrog omejen na dravsko banovino. — Kraljevina Danska, katero imam čast zastopati, je danes med evropskimi državami kljub svoji neznatni površini in malem številu prebivalcev ena najbolj naprednih. Treba je pa pomisliti, da je bila še pred sto leti siromašna, bedna in na nizki kulturni stopnji. Čudovit je razvoj, ki se je izvršil v gospodarstvu, če preudrimo, iz kako razruvanih, nekonsolidiranih prilik je izšel, in da ni bil podprt po nobenih prirodnih bogastvih zemlje. Danes je Danska zgledna dežela ne le v pogledu izborne sistematizacije gospodarstva, marveč tudi v vsakem drugem pogledu: blagostanje prebivalstva je pripomoglo vsem panogam kulture do napredka, a ta napredek se ne izraža morebiti v posameznih povaljih ali skupinam, marveč v tem, da je postala množica dojemljiva za dobrine omike ter je kmoto.

— Torej se zdaj moških izogibljet? To bi mi bilo zelo simpatično. — Zakaj bi se jih izogibala? Pazim samo, da je z menoj nekako v sorodu. Že zavoljo ljudi... Najsi bo bratranec, svak ali brat, to je vseeno, glavno je, da ljudje verjamejo in da ne morejo opletati z jeziki. Drugače pa ne pustim fanta v kuhinjo. To je moj princip. Človek mora tudi nase kaj dati... Kako pa, milostiva, če smem vprašati: je pri vas mnogo gospodov. — Samo tri osebe smo. Dela pri nas torej ni mnogo. — No, za to pač ne gre. Če bi jih bilo mnogo, bi jih pač pustila brusiti pete. Raztrgati se človek vendar ne more... — Torej kako se bo milostiva odločila? Če se ne motim, potrebuje milostiva inteligentno osebo, kajti s tako je najmanj sitnosti. Pripravljena sem ostati pri vas, ker nerada prebiram, kakor druge služkinje. Če bi prišli kdaj navskriž, se bova končno prav gotovo pobotali in zmagal bo razum, kajti z inteligentno osebo se človek lahko sporazume. Torej kako bo? Se je milostiva odločila? — Toda milostiva se nekam ni mogla odločiti. Inteligentna oseba je krenila v sosedno hišo.

Vidite, naše občinstvo itak samo po sebi vedno bolj ceni naše delo, s tem bo pa še bolj uverjeno o vrednosti naše drame in nas bo še bolj verno hodilo gledat. Globoka vernost pa izpopolnjuje iluzijo in povečuje užitek.

Ljubljana ob patrijarhovi smrti

Predsedstvo srpske pravoslavne cerkvene občine v Ljubljani je takoj ob prejemu obvestila o smrti poglavarja pravoslavne cerkve, Nj. Sv. patrijarha Dimitrija izdalo nalog, da se v pravoslavni kapeli vrši parastos, da se v vsak dan trikrat zvonijo, da se raz zvonika kapele izobesi črna zastava in da se na dan pogreba Nj. Sv. patrijarha irši parastos in žalna svečanost. Na dan pogreba Nj. Sv. patrijarha, v četrtek 10. t. m. ob 9. uri dopolne se bo vršil parastos v pravoslavni kapeli.

Istega dne se bo vršila ob pol 11. uri v dvorani mestnega magistrata žalna seja cerkvenega odbora in povabljenih predstavnikov oblasti. K žalni seja bo dovoljen dostop samo z vabili, dočim bo galerija, v kolikor bo prostora, dostopna vsakomur. Med žalno seja bodo trgovine in Ljubljani zaprte.

Po žalni seja bo odbor srpske pravoslavne cerkvene občine v Ljubljani sprejemal v dvorani magistrata sožalne izjave in bodo razglašene tudi pergamentne pole za vpis sožalnih izjav. Za vpis na pergamentne pole je določen čas po svečani žalni seja.

Srpska pravoslavna cerkvena občina v Ljubljani se v globoki tugi klanja manom svojega poglavarja, Nj. Sv. patrijarha, ki je tako priskočil ljubili tudi Slovenijo in prosil vse, ki sočustvujejo z njo, da dajo izraza svojemu čuvstvu s tem, da razobešijo žalne zastave do dneva pogreba in se pridružio žalnim svečanostim.

Vječnaja pamjat Nj. Sv. patrijarhu Dimitriju.

Predsedstvo Srpske pravoslavne cerkvene občine v Ljubljani.

Iz našega sportnega življenja

V nedeljo se nam obeta prav zanimiv sport. V Ljubljani bo gostoval v soboto in v nedeljo državni prvak, splitski Hajduk. Hajduk je v izredni formi, o čemur pričajo rezultati, ki jih je dosegel nedavno na domačih tleh proti graškemu Sturm, Iliriji, zagrebškemu klubom itd. Hajduk nastopi v Ljubljani s kompletno prvogarnituro, v kateri so Bončić, Benčić, Čulić, Rodin in drugi. Vratar Čulić je eden najboljših v državi. Bončić in Benčić sta tehnično najboljša napadalca Jugoslavije, famozno pa je tudi novo krilo Kragić, ki je bodoča zvezda na nogometnem polju.

Tudi hazena je že imela pomladni start. Letos se igra prvenstvo po novem sistemu. Ustanovljena sta bila vzhodni in zapadni podsavez. Vzhodni sta bivši ljubljanski in zagrebški, zapadni pa bivši beograjski in skopljski. Družine novih podsavezov igrajo med seboj, prvaka obeh podsavezov pa igra za naslov prvaka države. Dosedaj so se v vzhodnem podsavezu odigrala že tri kola, katerih rezultati so bili deloma presenetljivi, deloma pa so odgovarjali moči in stanju družin. Položaj je v vzhodnem podsavezu zaenkrat še nejasen. Zdi se, da si bo prvenstvo sedanjega ljubljanskega podsaveza priborila zagrebška Concordia, ki ima najbolj tehnično vigrano družino, ogrožati ji pa utegnejo prvenstvo tudi bivši državni prvak Maribor, ljubljanska Atena in Ilirija. Tudi tu bo borba še huda.

Poleg nogometnešev in hazenašev so se zganili tudi še pingpongari, ki so se spoprijeli te dni za prvenstvo Ljubljane, katero so si delili Ilirijani, nekateri Zagrebčani, LSK Jadran, Preporod in Primorje. Poleg Zagrebčanov je najbolje odrezala Ilirija, ki kaže viden napredek.

Drugače pa v sportnem življenju še ni nič novega, če izvzamemo kibice kot vsakoletni pojav na igriščih. Tudi letos so bili kibice precej glasni, čeprav jim nogometne sheme, statistike in količnik niso delale posebnih preglastic. Količnik je bil namreč nepotreben in kavarniške debate tudi, kajti diferenca je bila spomladni že izražena v točkah. No, kibice se tolažijo, da bodo imeli še »hecc«.

Otroci med seboj.

— Zakaj pa pretapaš Jelkico, Janček? — Ker me je ogojufala. — Kako to? — Šla sva se Adama in Evo, pa je sama pojedla jabolko, namesto da bi ga dala meni.

Prvič v avtomobilu.

— Hvala ti, dragi nečak, za obe vožnji. — Kako to za obe, striček? Saj sem te peljal samo enkrat. — Ne, v resnici si me peljal dvakrat in sicer prvič in zadnjič.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

Dnevne vesti

— Prispeljki državnih uslužbencev za nabavljalne zadruge. Aktiv, in upokojenim državnim nameščencem se odtegujejo od njih prejemkov mesečni prispevki po 5, oziroma 10 dinarjev za nabavljalne zadruge, da so na ta način zadruge lažje razširile svoje obratovanje. Danes nabavljalne zadruge vočbe dobro uspevajo in stoji na trdni podlagi z znanim osnovnim kapitalom. Kakor se čuje, se bodo vsi za nabavljalne zadruge vplačani prispevki državnim nameščencem vrnili. Tako je namreč odredilo ministarstvo, ki upošteva dejansko stanje državnih uslužbencev.

— Državni uslužbenci in čestni davki. Za zboljšanje razdrapanih in razoranih cest so morali lansko jesen »odrajtati« čestni davki tudi državnim nameščencem, kar jim je bilo težko spriči skromnih plač in dragih življenjskih potrebščin, zlasti še starišar. Ta mesec pa so dobili državni uslužbenci ves vplačani čestni davki nazaj, kar jim je zelo razveselilo. Cestnoga davka se itak plača toliko, da se bodo ceste lažje popravile in zboljšale kakor je treba in kakor zahteva ugled naše države.

— Zakon o ureditvi pokojnin. Kralj je podpisal zakon o konvenciji med Jugoslavijo, Avstrijo, Italijo, Poljsko, Rumunijo in Češkoslovaško glede ureditve raznih kategorij pokojnin, ki se niso bile urejene z rimsko konvencijo z dne 6. aprila 1922 ter zakon o konvenciji med Jugoslavijo, Avstrijo, Italijo, Rumunijo in Češkoslovaško o ureditvi pokojnin, občinskih in oblastnih pokojnin, sklenjeno 6. aprila 1922 v Rimu.

— Naša emigracija v januarju. Izseljeniški komisariat v Zagrebu je zbral statistične podatke, iz katerih je razvidno, da je šlo v januarju iz naše države v prekmorske države 1334 izselencev (lani v januarju 1034) in sicer iz dunavske banovine 505, iz savske 299, iz primorske 259, iz dravske 140, iz zetske 64, iz varždarske 30, iz drinske 19, iz vrbske 1, in s teritorija mesta Beograda 17. Od teh je bilo 680 pojdencev, 167 kvalificiranih in 137 nekvalificiranih delavcev, 119 pripadnikov svobodnih profesij in 231 rodbinskih članov. V Argentini jih je šlo 745, v Zedinjene države 260, v Kanado 108, v Urugvaj 97, v Brazilijo 46, v Čile 41, v Južno Afriko 10, itd. Vrnilo se jih je v januarju 298. V evropske države je šlo v januarju s trebnom za krutom 1932 naših izselencev in sicer v Francijo 706, v Belgijo 301, na Holandsko 15, v Nemčijo 6, v Luksemburg 2 in Avstrijo 2.

— Z naše rivijere. Split je posetilo v marcu 2120 tujcev. Zelo živahen je letos tujski promet tudi v Dubrovniku. V Crkvenici je bilo že sredi marca nad sto gostov. Skoraj vsi hoteli in penziji so že odprti. Koncem maja bo otvorjen novi češki hotel »Slavija« s 25 sobami, vse z vodovodom in električno razsvetljavo. Hoteli bo imel teraso za solnčenje, teraso nad morjem, tenis - igrišče in veliko jedilnico. Do otvoritve bo vodil lastnik znani penzija »Slavija« na obali. Lapad pri Dubrovniku dobi letos električno razsvetljavo in več novih poslopj. Znani hotel »Beograd« je bil že zimo preurejen in dvignjen za dve nadstropji z balkonom in teraso, od koder je krasen razgled na morje. Hotel ima sedaj 30 sob, lastnika drugega hotela brata Glavovića sta kupila tukaj kopalnica zemljišče, kjer zgradita najbrže že letos nov hotel.

— Propaganda za našo rivijero v Pragi. »Jadranska Straža« v Pragi pripravlja zanimivo predavanje »Od Sušaka do Kotora« s pregledom vseh glavnih letovišč na Jadranu in z mnogimi novimi diapozitivi. Predavanje se bo vršilo tudi po drugih večjih češkoslovaških mestih.

— Razpisana služba banovinskega cestarja. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje v območju okrajnega cestnega odbora v Trzinu mesto banovinskega cestarja in sicer za cestno progo od km 38.500 do km 42.500 na Ljubeljski cesti. Prošnje je treba vložiti do 30. t. m.

— Razpust društev. Kršćanska šola podružnica Rudnik, Slov. ljudsko izobraževalno društvo v Topolcih, Društvo knjižarnih fantov in deklet v Tociškju in Strelski klub »Raskovec« na Vrhniki so razpustili, ker nimajo posejov za pravni obstoj.

— Za mrtvega proglašeno. Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo postopanje, da se proglašajo za mrtvega posestnik v Gorici, strez Murska Sobota, Josip Horvat, ki je odšel leta 1908, v Ameriko, od koder je zadnjič pisal leta 1910.

— Izprememba rodbinskega imena. Antonij Kiepac - Haselburg, pristojni v občini Podvrtje, je dovoljeno izpremeniti rodbinsko ime v ime Tinti.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list« kr. banske uprave dravske banovine št. 47 z dne 7. t. m. objavila zakon o izplačevanju izvršnih razsod, s katerimi je prisojeno povračilo vojne škode po uredbi z dne 30. junija 1920 in njenih izpremembah in dopolnitvah, zakon o uporabi najvišje ugodnosti na blago egiptovskega izvora ob uvozu v kraljevino Jugoslavijo, zakon o izpremembi tarifnih števil 25 in 28 uvozne tarife k predlozku zakona o obci carinskih tarif, uredbi o fondu za zidanje stanovalniških zgradb za častnike in ostale uslužbence pri vojski; in čimorniki, kakor tudi zgradb za njih in njihovih rodbin nastanjanje in zdraviljenje v kopalniških in klimatskih krajih v državi; pravnik za polaganje višjega državnega strokovnega izpita carinskih uradnikov, narobe za izvrševanje zakona o izpremembi tarifnih števil uvozne carinske tarife na kavo in čaj in odločbo glede predlaganja potrdil o plačnem davku ob očitni fiktivnosti.

— Še o Stradivarjevih gosli. Zanimanje za Stradivarjeve gosli je pri nas od dne do dne večje in množe se dopisi na uredništvo, v katerih ljudje sporočajo, da imajo stare gosli z napisom, ki naj bi pričal, da so gosli res delo slavnega italijanskega moj-

stra. Vidova nadučiteljica Marija Kokotova iz Celja nam piše, da ima stare gosli z znanim napisom in letnico 1777. Včeraj se je zgledala v našem uredništvu nekoga gospa iz Ljubljane in povedala, da ima njen sin stare gosli, na katerih je pa napis vžgan, dočim je na drugih nalepljen na notranji strani listek z napisom: Ker je izdelal Stradivarji mnogo gosli in ker so več njegovih izdelkov занести v naše kraje med vojno vojniki — cigani — iz okupirane Italije, ni izključeno, da se morda res najdejo pri nas pristne Stradivarjeve gosli. Dobro bi bilo, da bi se ogledal kdo, ki morda pozna pristne Stradivarjeve gosli in bi mogel ugotoviti, če je med mnogimi stariji vojniki, na katerih je napisano, da jih je izdelal Stradivarji, res tudi tak pristen izdelek slavnega mojstra. Otmim, ki so v posesti takih gosli bi bilo s tem ustrezno.

— Šaljapinov koncert v Beogradu. Slavnirski pevec Šaljapin priredi v nedeljo 13. t. m. v Beogradu koncert, za katerega vlada med prebivalstvom naše prestolnice veliko zanimanje.

— Kako se v obrtniških in industrijskih delavnicah čuvamo pred nesrečami pri avtogenskem varenju po vsebina poljudnega predavanja, ki ga priredi zavod PO Zbornice TOI v Ljubljani v petek 11. t. m. ob pol 8. uri zvečer v risalni dvorani Tehniške srednje šole v Ljubljani, soba št. 10 v prvem nadstropju (vhod pri stranskih vratih). Predaval bo priznani strokovnjak in vodja avtogenskih tečajev g. inž. Leo Knez, ki bo svojega izvajanja pojasnjeval z demonstracijo nekaterih zanimivih poizkusov iz prakse. Riziko dela, ki se pojavlja istočasno z njegovo modernizacijo, zahteva od posredne poleg prakse in previdnosti tudi vedno več strokovnega znanja. Če manjka tega, potem tudi nesreče med delom rade nastopajo ter povzročajo delavcu in obrtniku škodo na zdravju, obrtniku in industrijalecu pa obično materialno škodo. Nesreče pri avtogenskem varenju so pri večšem ravnanju z aparati izključene. Predavanje je namenjeno predvsem absolventom ravnokar vršičih se avtogenskih tečajev in varilem. Opozorjamo pa nanj tudi naše kovinarske obrtnike in industrijale, ki imajo delavnice v katerih se varja pa tudi druge, ki jih stvar zanima vabimo, da se udeležijo predavanja. Zavod PO Zbornice TOI v Ljubljani.

— »Balada o vojni in ljubezni«. Založila iz svetovne vojne, se vprizori v nedeljo 13. t. m. ob 15. v mariborskem gledališču. Založila je dramaturška predelava svetovnoznane P. Reynolove drame »Grob neznanega vojaka«, ki jo je predelal in zredil književnik Bratko Kreft. Glavni vlozi igra ga. Sava Scherbanova in Bratko Kreft, muzikalne improvizacije na klavirju pa izvaja g. prof. Rančigaj. Ker je vprizorišev Ljubljancem nekaj povsem originalnega, pričakujemo, da se bo mariborsko občinstvo polnoštevilno odzvalo temu izrednemu gostovanju.

— Wiener Journal o ljubljanski drami. »Wiener Journal« je pričel dne 3. aprila pod naslovom »Theater in Ljubljana« tole zanimivo beležko: V ljubljanskem državnem gledališču se je pred kratkim vršila 25. predstava Klavundove kitajske igre »Krog s kredco«. To je v zgodovini slovenskega gledališča edini primer, da je doživelo resno delo v razmeroma kratkem času toliko ponovitev. Izredni uspeh dela je pripisovati razen gospej Milji Savičevi (Haitang) in g. Milanu Škrbinšku (Ma), zlasti mlademu režiserju g. Cirilu Debevcu, ki se je v zadnjih časih posebno z inscenacijami Schillerjevca »Dona Carlota«, Strindbergove »Neveste s krono« in Raynalovega »Groba neznanega vojaka« umetniško odlikoval.

— Tudi Zagreb zgradi letalo. Zgledu Ljubljane, ki je zgradila lastno letalo, hoče slediti tudi Zagreb. Ustanovljen je bil poseben akcijski odbor, v katerem so večinoma člani Udruga rezervnih letalcev. Sklenjeno je bilo, pokreniti obširno akcijo in propagando za zgraditev sportnega letala, ki se bo imenovalo »Zagreb«. Baje se nameravajo Zagrebčani udeležiti že letos kroznega poleta po Evropi.

— Za velikonočna roščila kupujte razglednice Družbe sv. Cirila in Meloda!

— Vreme, Vremenska napoved nam obeta še vedno nestanovitno vreme. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno in večinoma deževno, najvišja temperatura je znašala v Skoplju 19, v Zagrebu 17, v Ljubljani 16,9, v Sarajevu 16, v Splitu 15,6, v Beogradu 15, v Mariboru 14,8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762,9 mm, temperatura je znašala 4,8.

— Nesreče in nesode. Ivan Vidraj, čevljar iz Ljubljane, je snoči padel in se možno poškodoval na glavi. — Pri telovadbi se je ponesrečil dijak Anton Voljak iz št. Vida nad Ljubljano. Padel je z droga in zadobil precejšnje notranje poškodbe. — Tereza Medved, učiteljica iz Most, je na Zaloški cesti včeraj popoldne padla in se poškodovala na obeh nogah. Levo ima najbrž zlomljeno. — V volnino so prepeljali tudi Janeta Kuharja, posestnikovega sina iz Ravne, občina Hruševka pri Kamniku, katerega je nekdo s kolom udaril po glavi. — Rudar Ludvik Bokal iz Zagorja si je pri delu nevarno poškodoval desno oko. — Angela Hrvat, posestnikova hči iz Dolnje vasi pri Kočevju, je padla in si zlomila levo nogo.

— Žrtev poklica. Sekundarij novosadske bolnice dr. Zivojin Pajić se je pri preiskavanju v bakteriološkem oddelku okužil z bacili legaria in mu kljub vsem naporom niso mogli rešiti življenja. Umrl je po tridnevnem trpljenju. Smrt mladega in nadarjenega zdravnika, ki je postal žrtev svojega poklica, je v Novem Sadu vzbudila splošno sočutje.

— Trojčki. V Velikem Bečkercu je te dni Boja Danikova rodila trojčke, dva dečka in deklečo. Mati in vsi trije otroci so zdravi.

— Obsojen odvetnik. Odvetnik Ivan Matičević iz Bačke Palanke je nedavno pri razpravi razrazil predsednika okrožnega sodišča. Zato je bil obsojen na deset dni zapora, vzključno sodišče mu je pa kazen znižalo na 20 dni ter mu prepovedalo izvrševanje odvetniškega poklica za dobo treh let. Odvetnik se je pritožil, pa tudi državni pravdnik je vložil priziv.

— Strašen zločin. V vasi Razvalje pri Jezzeranu na Hrvatskem je bil te dni izvršen strašen zločin. 18letna vasčka lepota Marija Mešić je imela že peto ljubavno razmerje z 18letnim Markom Jelčcem, čprav njenim roditeljem, zlasti pa materi, to ni bilo po volji. Razmerje tudi ni ostalo brez posledic, kajti dekle je zanosilo. Mati jo je začela hujskati proti fantu, češ naj se ga odkriža, ker je itak nikoli ne bo poročil. Liki se je pustila prepričati. Te dni sta mati in hči povabila Marka v hišo na prejo. Marko je prišel in nič hudega sluteč je sedel za mizo, za katero je sedela tudi Marija, dočim je njena mati sedela na peči. Nato je hči nenadoma vstala, odšla v kuhinjo in se knalno vrnila z britvijo v roki v sobo. Stopila je k fantu in mu prečala vrat. Marko je planil izza mize proti kuhinjskim vratom, ki so pa bila zaklenjena. Tedaj je skočila s peči Marija mati s sekuro v roki in oplazila nesrečnega fanta po hrbtu. Kljub temu je imel Marko še toliko moči, da je pobegnil na podstrešje. Siten hrušč in trušč v hiši je čul sosed, ki je prišel pogledat, kaj se godi. To je fantu rešilo življenje. Podivjani ženski sta ga pustili pri miru. Jelča so prepeljali v bolnico. Njegovo stanje je zelo kritično. Orožniki so nečloveško mater in hči zaprli.

— Dva požara. V Koziči pri Splitu je te dni izbruhnil požar v staji posestnika Boksića. Staja je s krmno vred pogorela do tal. V staji je spala 62letna Boksićeva sestra Pera, ki se ni mogla rešiti. Nesrečnica je zgorela. — V Osičku je izbruhnil požar v špecerijski trgovini Josipa Ivanovića v Rožni ulici. Goreti je začelo v skladišču, kjer je zgorjelo za 150.000 Din raznega blaga. Škoda je doloma krita z zavarovalnico. — Šel düsseldorfske policije v Splitu. V Splitu je te dni vzbudil veliko senzacijo prihod šefa düsseldorfske policije dr. Hansa Langersa. Dr. Langers je izjavil, da ni prišel v Split lovit zloglasnega düsseldorfskega vampira, marveč da je prišel samo na dopust. Langersa so namreč grozni zločini živno uničili.

— Z avtomobilom v 24 urah iz Zagreba v Berlin? Začetkom maja se odpelje na svojem avtomobilu »Daimler« znani zaresniški sportnik Edo Fink, predsednik Saveza Motoklubov, ki hoče 1100 km dožajo progo prevoziti v 24 urah. Baje gre za sportno stavo. V Zagrebu vlada za Finkov »izlet« veliko zanimanje.

Iz Ljubljane

— Gromij trgovcev v Ljubljani prosi vse gr. člane, da vsled smrti poglavarja pravoslavne cerkve za časa žalne seje, ki se bo vršila na magistratu v četrtek dne 10. t. m., zapro trgovine v času od 10. do pol 11. ure dopoldne. — Načelstvo.

— Zanimiva zbirka starih. V novem umetniškem salonu Mihe Maleša je razstavil akademski slikar Nikolaj Pirnat zanimivo in dragoceno zbirko starih. Starinsko baje izkopal izpod razvalin starega kitajskega mesta v neki zapadno kitajski provinci. Če je zbirka s Kitajcem, v njej ne sme manjkati kip Budhe. Kipec je iz maslena in predstavlja Budho kot božanstvo plodnosti. Ima žensko telo v nosečnosti. Kip je zelo zanimiv in je baje nad 500 let star. Pod njim opazi svečenika iz slonove kosti, ki je pa mnogo manjši. Prebrhan je s posebno kitajsko barvo in je tudi zelo star. Tudi tega so našli pri izkopavanju razvalin kitajskega mesta Učuršana. Iz tega kraja je tudi oljenica iz pečene gline. Drugi del zbirke so stari kitajski novej in taliamani. Med temi je mongolski talisman iz svine, kakršne so si vftkale ženske v lase proti urokom, star mongolski denar iz 11. stoletja, kovan v Bagdadu, slonokoščeni denar, igralni denar ter zob divje zveri ki so ga rabile Kitajke za navijanje nitu. Na listkih, ki so pri vsakem komadu, je celo napisano, katera kitajska dinastija je kovala denar. Tako čitaš o dinastiji Džagat-han, Došen-tung itd.

— Pisemski nabiralnik na glavni pošti v Solunburgovi ulici je opremljen z uro, ki naj bi kazala občinstvu, kdaj se pisma, listkovine in vzorci iz nabiralnika pobirajo. Že nekaj časa sem pa ne vrši ta ura več točno svoje naloge, ker — stoji. Naj se vendar pri vsakem pobiranju kazalo naravna kakor je treba, da ne bo delalo občinstvo neokusnih opazk na račun točnih poštnih ur.

— Adaptacije obrtnih lokalov. Ivan Samec, trgovec na Mestnem trgu, predeluje in adaptira pritične prostore svoje tridnadstropne hiše. Adaptacijo bo modernno in okesno izvršilo stavbno podjetje G. Tominca. To je letos že tretja adaptacija na Mestnem trgu, kar jasno pričča o naprednem duhu naših trgovcev. — V Prešernovi ulici je v delu moderna adaptacija v hiši št. 44-6, kjer posluje menjalnica Reichler & Turk. Spričo silno prometne Prešernove ulice je moderniziranje obrtnih lokalov še posebno umestno.

— Jakopičeva razstava v Okrožnem uradu. Jutri v sredo bo v dvorani OUZO na Miklošičevi cesti razstava Jakopičeve velike ojanete slike »Jezus tolaži bolnike« in ojanatih skic in študij z oglem, ki so mu služile za njegovo najnovejšo umetnino.

— Orjem — Ljubljana. V četrtek 10. t. m. ob 8. zvečer redni društveni sestanek v prostorih »Preporoda«. Ker se bo na tem sestanku razpravljalo o važnih tekočih zadevah, naj nihče ne manjka.

— Popravek. Včeraj smo poročali, da je nastal v nedeljo v Novakovi gostilni na Viču pretep. Resnica na ljubo ugotavljamo, da v omenjeni gostilni sploh ni bilo pretepa, in da v poročilu navedeni mizarski pomočnik ni opopal v nji.

— Vse posetnike petkovega koncerta Glasbene Matice ljubljanske vlnudno opozarjamo, da žade v četrtek zjutraj program knjižica, v kateri bodeta obe deli Stolcnerjeva Balkanofonija in Vrcpalekova kantanta podrobno razloženi. Kdor bo prebral obe razlagi, bo imel brez dvoma gotovo večji užitek pri izvajanju, ker ga razlaga na posamezne važnejše momente opozori. Ravnotako bo v knjižici tiskano ureteto besedilo dveh slovaških narodnih pesmi, ki sta podlaga besedim kantate. Knjižica bo v predprodaji v Matični knjižarni, kjer se dobe tudi vstupnice.

— Ljubljanski Sokol vabi svoje članstvo na predavanje o letošnjem vseskoljskem zletu v Beogradu. Po predavanju se bo igral film z vseskoljskega zleta v Pragi leta 1926. — Predavanje bo v četrtek 10. t. m. točno ob 8. zvečer v mali društveni dvorani. — Isti liim se bo kazal za deca (moški in žensko) v soboto 12. t. m. ob 5. popoldne, za narasči (moški in ženski) pa ob 7. zvečer. Zdravo! 258n

— Društvo slušateljov filozofske fakultete. Na zadnjem običnem zboru 28. marca se je novi odbor D. S. F. F. konstituiral takole: predsednik Logar Janez, stud. phil., podpredsednik Kralj Lado, stud. phil., tajnik Košar Jože, stud. phil., blagajnik Kos Jože, stud. phil., arhivar Potočnik Alojz, stud. phil. Odborniki brez mandatov: Kos Jože, histor., Petre Franc, Stank Leopold.

— Tenis-sekeja S. K. Ilirije ponovno obvešča prijavitelne igralce, da je otvoritev vseh prostorov z dnem 10. t. m. Vse even. informacije se dobe na prostoru in to dnevno od pol 18. ure dalje.

— Pevski zbor Ljubljanske Glasbene Matice. Danes v torek vaje mešanega zbora ob 20. uri v pevski dvorani Glasbene Matice.

— V mestni klavnic ljubljanski se bo v četrtek 10. t. m. ob 15. uri popoldne na prosti stojnici prodajalo prašiče in goveje meso.

— Prirodnoznanstvena sekcija Muzejskega društva vabi svoje člane na razgovor o delovnem načrtu te sekcije, ki se vrši jutri, dne 9. t. m. ob 18. uri na zoološkim inštitutu univerze.

— Kapela Poerli iz kavarne Emone odhaja na letno sezono. Za slovo priredi drvi v kavarni poslovljni koncertni večer. Po možnosti se bodo pri izbiri komadov vpoševale želje gostov. 262n

— Tatvine. Na policiji je bilo davi prijavljenih več manjših tatvin. Na Rožniški je zasačil gozdni čuvaj Josip Lauriša te dni delavca Alojzja N. in delavko Alojzjo P., ki sta posekala pet mladih hrastov v vrednosti 500 Din, last društva ostrostrlecev. — Vezilji Kristin; Gale je bil iz stanovanja v Kladezni ulici ukraden 100 Din vreden dežnik. — Včeraj sta bili zopet ukradeni dve kolesi. Eno je bilo odpelano samostojnem livarju Antonu Smoletu z dvorišča Svetičeve gostilne v Gerbičevi ulici 7, drugo pa imenjenju Antonu Tomamu dopoldne izpred poskopa Mestne hrarnice v Prešernovi ulici. Smoletovo kolo je znamke »Puchs«, vredno 700 Din, Tomanovo pa je znamke »Waffenrad«, vredno okoli 800 Din.

Iz Celja

— Odstranite bodoče žice. Ob mestnem travniku pri Seidlovem studencu je dalo mestno oskrbništvu tik ceste, vodeče v Lisee, spapeljati od drevesa do drevesa bodoče žice z izredno dolgimi in ostrimi trni. Stvar bi bila popolnoma v redu, če ne bi bila žica napeljana tik ceste, tako da si vsaki, kdor je primoran hoditi tam mimo ponosi pri elasti razvetljavji, brez napore in posebnega truda raztrga obkoto ali pa tudi kolo na nogi. Kolikor se spominjamo, je bila uprava take žice svojčasno sploh prepovedana in nam ni znano, da bi bila ta prepoved preklicana. Potrebno bi pa tudi bilo, da bi mestna občina ogradila z gladko žico svoja zemljišča ob promenadni cesti med kapucinskih mostom in brvjo na levem bregu Savinje, ker bodo sicer igrarji še otvoel tn razne perice popolnoma potepstali travo in nasade.

— Triglavski sestanek za mesec april se bo vršil v petek 11. t. m. ob 20. uri v klubovi sobi Celjskega doma. Ker je to zadnji sestanek pred običnim zborom »Starševske zveze Triglavca«, naj nihče ne manjka.

— Zupni zlet Celjske sokolske župe se bo vršil letos 15. junija v Celju. Predprave so že v polnem teku. Izvoljeni so posamezni odseki, izeljuje se osnutek tedakov in značk, zaprosilo se je pa tudi že za bestrinsko železniško vožnjo za vse udeležence.

— Stradivarjeve gosli tudi v Celju. V zadnjem času se veliko piše v raznih naših listih o najhdb Stradivarjevih gosli pri raznih zasebnikih. Strokovnjaki bodo gotovo raziskovali pristnost teh gosli. En izvod Stradivarjevih gosli (?) se nahaja tudi v Celju in sicer imajo vdoben na notranji strani napis: »Antonius Stradivarius Cremonensis Faciebat Anno 1728«. Gosti se lahko ogledajo pri g. dr. E. Mejaku, odvetniška pisarna dr. Božiča v Celju, Prošernova ulica.

Totizba.

— Gospod doktor, ali je res, da se posreči ta operacija samo enkrat v desetih primerih? — Da, toda vam se ni treba bati, kajti devet se mi jih je že ponesrečilo, a vi ste deseti.

Ženske in vodopad.

Vodnik: Tu, gospoda, hoste slišali sino hnojenje vodopada, če bodo dame tako prijazne, da za trenutek umolknejo.

Pri fotografu.

— Milostiva, držite se lepo naravno in položite ročico na rame gospodu soprogu. — Mož zašepče fotografu: — Če bi jo vtaknila v moj žep, bi bilo še najbolj naravno.

Iz pohlepa po bogastvu

Leta 1900 je obsodilo mehiško sodišče Spanca Cocheza zaradi volunstva na dosmrtno ječo. Mož je pa k sreči umrl že čez tri leta tako, da je bilo njegovega trpljenja kmalu konec. Postal je žrtev peklerskih naklepov mehiškega farmerja Josea Mazate. Iz zapiskov farmerja Mazate, ki je te dni umrl, je prišla po 30 letih na dan grozna resnica.

V 90 letih preteklega stoletja je prebival Mazata na svoji farmi s svojo sestrično Lupeovo. Mož je bil star takrat 25 let, njegova sestrična je bila pa skoro še dete. Imela je 100.000 pezet in Mazata je njeno premoženje upravljal. Pozneje se je hotel poročiti s sestrično, da bi se polastil njenega premoženja. Zato jo je skrbno stražil in nikogar ni pustil do nje. Kljub temu se je pa dekle seznanilo s Cochezom, v katerega se je zaljubilo. Tedaj je Mazata zasnoval peklerski naklep, da se tekmeča odkriža. Podkupil je ljudi, da so ovdadili Cocheza vladit kot vohana. Nesrečno dedke je nekaj let po Cochezovi smrti umrlo in Mazata je podedoval njeno premoženje.

Če se Kitajec zaljubi

V Filadelfiji se je ustrelil kitajski metalec nožev Wupel-Weng zaradi nesrečne ljubezni in iz ljubosumnosti. Mož je imel v varijetju mlado pomočnico, brivšo statistiko iz Hollywooda, znano po izredni lepoti. Njen nevadni poklic je bil v tem, da je morala stati vsak večer pred jeseno steno in da je metal Kitajec nože tako, da so se zapčili v steno okrog njenega telesa v obliki okvira okrog slike. Razume se, da je bilo življenje lepe Marion Robertsonove odvisno od Kitajčeve roke, kajti če bi ta le malo zadrtela, bi se nož zaril v deklino telo.

Preje je imel Kitajec za pomočnico neko drugo damo, kateri je baje iz ljubosumnosti nekoč prebodel roko. Tožila ga je, mož se je pa izgovarjal, da ni kriv, ker je vrgel nož slabo samo po nesrečnem naključju. Wupel-Weng se je kmalu zaljubil v Marion, ki mu je spočetka baje vracala ljubezen. V Filadelfiji se je pa položaj menadoma izpremenil. Metalec nožev je zvedel, da se Marion sestaja z drugim artistom iz varijeteja Nielsonom in sklenil je izsiliti zvečer med predstavo od izvoljenko zaobitubo zvestobe.

Ko je stopila Marion zvečer k leseni steni, je začel metati nože, ki so se zatikali v steno tik njenega telesa. En nož ji je raztrgal rokav, drugi so se pa zapčili tako blizu njenega telesa v steno, da je bila Marion skoro pribita. Ko je imel Kitajec v roki zadnji nož, je zaklical s strašnim glasom: »Ožjubi mi, da se mi nikoli ne izneveriš, sicer se ti zapiči take nož v glavo!« Občinstvo, ki je mislilo, da je ta prizor dogovorjen, se je smejala in ni opazila, da je dekle mrtvaško blede. Po kratkem obotavljanju je Marion zašepetala: »Ožjubilam ti!« V naslednjem trenutku se je zapičil nož nad njeno glavo v steno in občinstvo je Kitajcu navdušeno ploskalo. Pomoči je pa Marion pobegnila s svojim novim ljubčkom, a Kitajec se je v obupni ustreliš.

Modne orgije

V Parizu živi v emigraciji ruska baronica Adcurtjeva, ki je spadala pred vojno med najlepše in najzanimivejše ženske v Rusiji. Med boljševiško revolucijo se ji je posrečilo še pravčasno odnesti pete in rešiti vsaj svoje dragulje in kožuhovino. V Parizu je dobila za nakit in kožuhovino toliko, da si je kupila v okraju premožnih Parizanov veliko hišo. Njen dom v okraju Moncean je zaslovel s čajankami, na katerih so se zbirali zlasti ruski aristokrati in francoski umetniki. Za je pa baronica kmalu opazila, da njeno premoženje ne narasča, marveč se celo hitro krči. Morala se je torej ozreti po zaslužku, sicer bi ostala nekega lepega dne na cesti brez sredstev.

Njena ideja, kako služiti denar, je bila zelo originalna. Ustanovila je modni salon, ki se pa razlikuje od drugih pariških modnih salonov s tem, da se vrše modno revije v njem pomoči. Imenujejo se modne orgije baronice Adcurtje. Zadržajo se po polnoči in dostop do njih je težji, nego do družabnih večerov, katere pritejajo diplomati. Te dni se je vršila v salonu podjetne ruske baronice velika pomladna modna revija, katere so se udeležili poleg francoskih in ruskih aristokratov tudi mnogi gledališki in filmski režiserji, modni diktatorji Francije in Amerike itd. V salonu so improvizirali oder in ko je zadonel gong, se je zastor dvignil in prikazala se je speča Venera. Za gospode je bila senzacija Venera, katero je predstavljala pariška lepota, za dame pa krasna postelja z baldahinom in Venerin nožič. Take žive slike so se vršile do ranega jutra.

Grofica Adcurtje je dosegla s modno revijo velik uspeh, zadovoljne so bile na tudi njene manekinke, kajti ona je dobila angažma h gledališčem, druga k filmu, tretjo je pa celo zaslužila neki ameriški milijonar.

Nadebudni sin.

— Kaj nameravate storiti s svojim sinom? — K policiji ga dam. — Zakaj baš k policiji? — Ker ga bo itak prej ali slej došla.

Edgar Wallace:

34

Vrata izdajalcev

Roman

— Samo trenutek počakajte, prosim je zaspeetal nekdo in sofer je zlez zel nazaj v avtomobil.

Bobbie je čakal in srce mu je močno utripalo. Kaj naj stori, ko pride Hallet? Ali naj skoči iz svojega skrivališča, prime Halleta za ramo in mu poroče, da bi rad govoril z njim, ali pa... Ni imel kdaj razmišljati. Začuli so se nagli koraki. Hallet je stopil k avtomobilu, ustavil se je za hip, da si prižge cigareto, in Bobbie je zagledal njegov izraziti obraz.

Čutil je, da je napočil trenutek, ko bi lahko povedal, da je tu.

XIII.

Graham Hollowell je preživel nekaj neprijetnih trenutkov v dvomih, pomislekih in strahu. Živel je na samem in tako je imel še preveč časa za razmišljanje. Nekega dne je telefoniral Diani in jo mlo prosil, naj pride k njemu, pa se je izgovarjala, da ima važon sestanek. Takoj se mu je zdelo, da laže, pa je delal izjemoma krivico.

Vrtinar Mawsey je bil izginil in na njegovo mesto je prišel mlajši mož, ki je izpolnjeval svoje dolžnosti enako vestno in točno, kakor njegov prednik.

Graham je znal že vso knjižico na pamet. Čim bolj se je seznanjal z načrtom in čim bolj je bil prepričan, da je zelo enostaven, tem bolj se je bal. Traynovno pripovedovanje je bilo tako, da je bilo vsako nezaupanje izključeno. Ni pa povedal, kako bo kraljevska krona z žezlom ukradena. Graham je imel zelo enostavno vlogo, toda to ga ni moglo pomiriti, ker so mu bili znani običaji v Toweru, vedel je pa tudi za straže in tajne varnostne naprave, s katerimi so bili obdani kraljevski znaki. Ko mu je postala negotovost neznanost, je sklenil ogledati si ovire katere bo moral premagati.

Izbral si je soboto, ki je itak na pol praznik, ker je vedel, da bo Tower poln občinstva. Stopil je v dolgo vrsto pred blagajno in dobil zelen listek, s katerim je smel v zakladnico. Z množico radovednežev se je prebrinil skozi prva vrata in ob zidu je srečno prispel do Bloody Towera.

Vodnik ga je hotel poslati nazaj, kajti posetniki se morajo ravnati po predpisih, pa ga je pustil naprej, čim je pokazal, da ima samo zelen listek. Potem je moral znova čakati, in ves ta čas se je bal, da bi ga ne opazil kak znanec. Globoko si je oddahnil, ko se je prepričal, da je poveljnik straže neznan častnik. Končno je krenil po stopnicah Wakefield Towera, kjer so spravljene kraljevske dragocenosti. Graham je že vnaprej vedel, da so debela hrastova vrata znotraj okovana z jeklenimi ploščami. Se bolj se je pa ustrašil, ko je zagledal druga vrata, vodeča v zakladnico. To so bila oklopna vrata, debela najmanj štiri palce. Sredi stolpa je bila jeklena vitrina, pokrita z debelim steklom. V nji je zagledal Graham varnostno napravo na kondenziranem zraku, ki ni potrebovala nobene razlage. Opazil je tudi zaščitne plošče. Vodnik je pravil, da se dotakne paznik v najmanjši nevarnosti skrivnega ročaja in zaščitne plošče padajo.

Tudi čez noč se spuščajo in avtomatično zavarujejo. Videl je velike jeklene vijake, ki so plošče vezali. Za kraljevske dragocenosti se še zmenil ni. Motni sijaj rubina »Črna princeza« in migljajoči lesk afriških dijamantov ga sploh ni zanimal.

Najbolj ga je zanimala signalna naprava, ki bi zazvonila po vsem Toweru, čim bi hotel kdo odstraniti plošče

ali razbiti steklo. Naprava je bila dobro skrita, toda Graham je vedel, da je v Toweru. Počasi se je pomikal z množico naprej mimo srednje vitrine in bil je vesel, ko je prišel zopet na prosto.

Blizu Wakefield Towera stoji stražarnica, zgrajena iz rdeče opeke, najrjši vseh grdih anahronizmov, kar jih je v Toweru. Tu je Graham poiskal vodnika, ki je bil slučajno prost in prošil ga je, naj mu pokaže notranjost cerkvice — »najstrašnejšega kraja v zgodovini krščanstva«. Toda Grahama so zanimale druge reči, ne pa grbi na kamnih, pokrivajočih grobove mrtvih velikánov in neoznačeni grobovi nedolžnih žrtve despotizma.

— Da, gospod, ponoči straži zakladnico posebna straža — prav za prav dve straži.

— Kraljevske dragocenosti morajo biti dobro zastražene.

— Zastražene? — Paznik se je zasmel. — Meni se tudi zdi. Včasih nastane ponoči kratak stik, zvonci zapojjo in takoj je ves Tower na nogah.

Ko je Graham odšel iz mrčne trdnjave, je pomislil, da nima posebno prijetnih izgledov. Hotel se je vrniti v Cobham, pa je čutil, da mora govoriti z Diano. Zato se je napotil k nji. Še na misel mu ni prišlo jeziti se, ko je našel v sprejemnici Colley Warringtona, ki se je počutil v Dianinem stanovanju kakor doma. Graham je pomislil, da bi ga kdo drug prav lahko zamenjal z najemnikom Dianinega stanovanja, tako hladno se je poklonil.

— Ah, Grahame! Rečeno mi je bilo, da se mudite na kmetih.

— Je Diana doma?

— Da, ja. Skupaj pojdeva na čaj v Carlton.

— Raje si kar takoj poiščite drugo družbo, ker moram govoriti z Diano.

Grahamu je šla Warringtonova famulijarnost in samozavest na živce.

— Imeniten dečko ste, — je dejal Warrington porogljivo. — Imate pač smolo, da mora Diana na sestanek, na strogo trgovski sestanek.

— Ga bo pa odpovedala. — Graham je bil tako obupan, da je malo manjkalo, pa bi se bil izdal, da je Dianin mož. K sreči je vstopila Diana, ki je na prvi pogled spoznala, da se je zgodilo nekaj važnega.

— Diana, govoriti moram s teboj med štirimi očmi. Colley pravi, da pojdeš z njim na čaj. Kaj bi ne mogla tega izprehoda odločiti.

Diana se je ozrla na Colleya.

— Mislim, da lahko. — je odgovorila, ne da bi se zmenila za njegovo začudenje.

OTROŠKE NOGAVICE ŽIGOM

KRŠČAN

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Otroci govore resnico.

— Solnce je vir vsega življenja na zemlji. Kaj bi počeli, če bi solnce ne sijalo več in če bi nastala splošna tema?

— Šli bi v kino, tam bi nas to ne motilo.

Logično.

— Koliko dni hočete dopusta za žentovaniško potovanje?

— Koliko bi mi ga pa dali, gospod Šef?

— Kako naj to vem? Saj ne poznam vaše neveste.

Skrivnost maskiranega jetnika

Sloviti jetnik z železno masko v pariški Bastilli je bil grof Mattioli

Skrivnost jetnika z železno masko zanima ves svet že 200 let tako, da je postala predmet nešteti romanov in gledaliških komadov, zadnje čase pa tudi senzacionalnih in napetih filmov. V obliki filma je ta storija sicer zanimiva, vendar pa samo bajka in legenda. V filmu je namreč rečeno, da je bil jetnik z železno masko dvojniki kralja Ludvika XIV., kar pa seveda ni res. Kdo je bil torej skrivnostni jetnik?

Paznikj pariške Bastille so pod prisego izpovedali, da je pripeljal 18. septembra 1698 opokline sam upravniki kaznilnice grof Saint Mars z otoka Sv. Markete jetnika, ki je imel obraz zastrt s

Črno italijansko masko

katere ni nikoli odložil. Ime skrivnostnega jetnika, katerega je stražil sam upravniki z dvema zaupnikoma, je ostalo neznano. Mož je umrl v Bastilli nedoma 19. novembra 1703 in naslednjega dne so ga pod tujim imenom

skrival pokopali

Ni čuda, da je dal skrivnostni jetnik častnikom, vojakom in tudi jetnikom v Bastilli povod za ugibanje in šušljanje, ki se je preneslo iz kaznilnice v pariške ulice in v javnost vobče. Tako so nastale govorice, ki pa z resnico niso imele nič skupnega.

Naprej se je govorilo, da skrivnostni jetnik ni nosil črne svikene maske, temveč

železno

da je govoril upravniki Bastille z njim vedno stoji v s klobukom v roki, da mu je sam pri jedi stregel, da je nosil jetnik vedno najfineše perilo in obleko in jedel samo iz srebrne posode. Govorilo se je tudi, da je vrgel jetnik za svojega bivanja na otoku Sv. Markete skozi okno svoje celice popisan srebrni krožnik, katerega je našel ribič in ga izročil upravniki kaznilnice, ta pa ni dal ribiča zapreti in usmrtiti samo zato, ker se je prepričal, da ne zna čitati. Pravi povod za to, da so se govorice o jetniku z železno masko razširile po vsem svetu, je pa dal največji pisatelj 18. stoletja Voltaire, mož brezprimerne fantazije, katero bi mu zavidal tudi najslavnejši novinarji naše dobe. Voltaire je bil sam nekaj časa zaprt v Bastilli in zato ni čuda, da je tudi on spreporil o skrivnostnem jetniku. In tako je v prvi izdaji zgodovine Ludvika XIV. zapisal:

Nekaj mesecev po Mazarinovi smrti je bil pripeljan na otok Sv. Markete v Sredozemskem morju neznan jetnik srednje postave, mlad in lep, ki je vedno nosil železno masko, narejeno tako, da ga pri govoru in jedi ni ovirala. Izdano je bilo povelje jetnika takoj ubiti, čim bi masko odložil. Čez nekaj časa je Saint Mars prepejal jetnika v Bastillo.

Voltaire sam ni takoj povedal, kdo je bil oni jetnik, temveč je opazoval, kakšen učinek bo imela ta vest na javnost. Sele v svojih »Questions sur l'Encyclopedie« je tvegal opazko, da je nosil jetnik masko zato, da bi nihče ne videl, da je nekomu

presenetljivo podoben

Voltaire pa zopet ni hotel povedati, komu je bil skrivnostni jetnik podoben. Sele v drugi izdaji omenjenega spisa, je trdil, da je bil mož z železno masko starejši brat Ludvika XIV. Ta trditev je vzbudila v francoski javnosti nepopisno senzacijo. Kost je bila vržena in ljudje so jo začeli navdušeno glodati.

Trdili so, da je žena Ludvika XIII. rodila Ludvika XIV. opoldne, istega dne proti večeru, ko je kralj baš večerjal, je pa rodila

še enega dečka

katerega so pa odstranili, da preprečijo v državi homatije. Se bolj zamotana je postala ta storija po trditvi barona von Gleichena, da je bil legitimni potomec Ludvika XIII. zaprt zato, da napravi mesto sinu kardinala Richelieua in Ane Avstrijske, ki je bil pravemu kraljevemu sinu čudovito podoben. Ta trditev je presegala že vse meje. Vsa Francija je bila na nogah, kajti to je pomenilo nevarnost za aspiracije zadnjih Bourbonov na francoski prestol. Pojavilo se je nešteto brošur in spisov, v katerih so avtorji dokazovali, da je bil Ludvik XIV. bastard, da je bil pravi prestolonaslednik interniran na otoku Sv. Markete, kjer se je oženil s paznikovo hčerko in ta mu je rodila sina, katerega so takoj odpeljali na Korziko in proglasili za sina odličnih roditeljev. To je bil očividno poskus podpreti Napoleonove legitimne aspiracije na prestol. Toda to presega že fantazijo samega Dumas.

Domneva, da je bil jetnik z masko brat Ludvika XIV., je bila pa že davno zgodovinsko ovržena. Nastane torej vprašanje, kdo se je skrival za skrivnostnim možem v Bastilli? Presenečenje in razburjenje, ki je nastalo po Voltairovi trditvi, da je bil jetnik dvojniki Ludvika XIV., pa ni ostalo brez kritičnega proučevanja in tako so iskali pod železno masko najrazličnejše veljake takratnih časov. Eni se trdili, da je bil maskirani jetnik armenski patrijarh Avedick, katerega so baje jezuiti skrivali pripeljali v Evropo in zaprli. Drugi so mislili, da je bil skrivnostni jetnik sam Moliere, kateromu so se jezuiti baje osvetili za njegovega »Tartuffa«. Govorilo se je celo, da se je skrivala pod železno masko ženska, ki je igrala v onih časih odlično vlogo.

Zdaj se vsi resni zgodovinarji strinjajo v tem, da je bil sloviti jetnik z masko

grof Mattioli

državni tajnik vojvode mantuanskega. Ludvik XIV. je po Mazarinovi smrti opustil trezno politiko in se začel navduševati za vojne. Ko je l. 1632 zavojeval Pignerol, se mu je zahotelo še Casala, da bi postal gospodar vse severne Italije. Gospodar Casala je bil pa mantuanski vojvoda Karl IV. Gonzaga, mlad in zelo lahkomiselni mož, ki je zastavil vse svoje vladarske dohodke židovskim uderuhom. Versailleski dvor je prišel na idejo, izrabiti lahkomiselnost mladega vojvode in pridobiti Casal z denarjem. V ta namen je stopil francoski poslanik v Benetkah abbe d'Estrade v stik z zaupnikom in ministrom vojvode Karla IV., grofom Antoniem Mattiolijem, častilimim intrigantom, ki je pripomogel Franciji doseči cilj. Vojvoda mantuanski je bil pripravljen prodati Casal za 100.000 dolarjev.

Stvar je šla tako daleč, da je napisal sam Ludvik XIV. grofu Mattioliju lastnorčno zalivalno pismo in da je postal barona Asfelda, da bi ratificiral pogodbo z Mattiolijem. Predno je pa prišlo do tega, je milanski guverner barona Asfelda nenadoma aretirat in izročil Spanceem. Prišlo je namreč na dan, da je igral Mattioli dvojni vlogi in da je pogajanja s Francijo

proti visoki nagradi izdal

Dunaju, Madridu in beneški republikli.

Lahko si mislimo srd in razočaranje Ludvika XIV., ki se je že pripravil zasesti Casal s svojo vojsko in navaliti na severno Italijo. Da potolaži razjarjenega kralja, mu je abbe d'Estrade predlagal, naj da Mattiolija aretirati in zapreti. Kralj je na predlog pristal, izrazil je pa željo, naj se to zgodi skrivaj in na tihem.

2. maja 1679 je poklical d'Estrade Mattiolija k sebi, češ, da mu hoče izplačati ostanek kupnine za Casal. Ko je pa Mattioli v Pignerolu vstopil v kočijo, je bil aretirat in izročeno grofu Saint Marsu. Če upoštevamo, da je bil Mattioli državni tajnik, je jasno, da je bilo z njegovo aretacijo kršeno mednarodno pravo. Zato ni čuda, da je bil Mattioli na otoku Sv. Markete zaprt v največji tajnosti in da so ga skrivali prepeljali v Bastillo. Spočetka sploh ni smel zapustiti kaznilnice, pozneje so mu pa dovolili izprehajati se, toda samo z masko na obrazu. Mož je umrl 19. novembra 1703. To je zgodovinsko dokazano in potrjeno. Kljub temu sta pa še vedno živi Voltairova in Dumasova legenda, da je bil mož z železno masko starejši brat Ludvika XIV.

Dekle z 58 ljubčki

Drastično zgodbo o pokvarjeni velemestni mladini je pričel te dni dunajski »Wiener Journal«. Gre za ljubavne avanture 22 letnega dekleta, ki je imela 58 ljubčkov, pa samo enega je tožila radi očetovstva.

Antonija P. je bila 22 let stara, ko je prišel mali Alfred na svet. Otroka je izročila družtvu za varstvo mladoletnih otrok, ni pa vedela ali hotela povedati, kdo je njegov oče. Urad je poizvedoval za očetom in končno je dekle dejalo, da je oče brivski pomočnik Johann P. Fant je bil pozvan na sodišče, da prevzame očetovske dolžnosti. P. je odkrito priznal, da je imel z dekletom intimo razmerje, trdil je pa, da je izključeno, da bi bil on oče, kajti zadnji sestanek z dekletom je imel najmanj že pred letom dni, pa še takrat ni bil sam, marveč so bili kar trije.

— Kar trije? — je vprašal sodnik začudeno. — To je pa res zanimivo!

— Ni pa najzanimivejše, — se je oglasil obtoženec. — Če bi hotel govoriti...

— Kaj pa je še zanimivejše? — ga je prekinil sodnik.

Tedaj je začel P. pripovedovati, da je član nogometnega kluba in da so se nekoč pogovarjali o Antoniji. Vprašal je, kdo še ni bil njen ljubček. Navzočih je bilo 65 članov in samo 7 jih je dvignilo roko.

Sodišče je v tej zadevi zaslhalo priče in se uverilo, da je P. govoril resnico. Zato je tožbo zavrnilo, češ, da Antoniji glede na njeno nemoralno življenje ni mogoče verjeti. Pri tolikšnem številu ljubčkov najbrž niti sama ne ve, kdo je otrokov oče.

Originalno zavarovanje

Filmska igralka Ruth Nawersova, ki se je nedavno že tretjič ločila, je našla četrtega moža v osebi sina enega najbogatejših lastnikov rudnikov v Kaliforniji Charlesa Pumbowera. Oče je pripravil sinu originalno poročno darilo, s katerim ga je razveselil, pa tudi presenetil na dan poroke. Podaril mu je namreč zavarovalno polico za en milijon dolarjev, ki mu bo izplačan še istega dne, ko bi se njegov zakon zaradi ženine nezvestobe razrdl. Zdi se, da vidi trezno očetovo oko v bodočnost bolje, nego z ljubeznitvo zaslepljeno oko zaljubljenega sina, katerega niti tri ločitve filmske igralka niso spametovale.

Spominjajte se slepih!

Tovrdka A. Kunc
Ljubljana, Sosposka ulica
priporoča svoje izborne izdelke Cene kar mogoče nizke!
moških oblačil

Antiseptičen preparat
»OLLA«
Kdor je pameten, porablja
Dokazano najdovršenejša

Makulturni papir
lež à Din 4—
prodaja uprava, Slovenskega Naroda,

Čudežni balzam
Na obeh rokah sem imel brezštevila bradavic. Hvala Vam in Vaši velikovredni iznajdbi; danes se skoro ne pozna, da bi bil imel to gnusnobo na rokah. Kako naj se Vam zahvalim, da ste me rešili te nadloge itd. piše z. Janez Oštr, Buševca vas 41 p. Cerklje ob Krki.
Rešite se tudi Vi kurjih oces, bradavic, trde kože itd. z Radio balzomom. Lonček 10 Din (predplačilo ali 18 Din na povzečje) pošlje: R. Cotič, Ljubljana VII, Kamniška 10 a.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znaklo! — Na vprašanja brez znaklo se odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5—

Na obroke
kupite lahko vsakovrstno blago s posredovanjem Kreditne zadruge detajlnih trgovcev, Cigaletova ulica 1. Posreduje hitro in diskretno. 34/T

Blagajničarko
mlajšo moč, spretno računarico, sprejme talozi tverdka Skaberne, Ljubljana. 1308

Prvovrstne čevlje zastoj
sem proti izbiri dobil kot deseti kupec pri tvrdki »Doko« (Carman, Ljubljana, Prešernova ul.) Ugledni firmi iskrena hvata. Čitarel, pozni se k njej, morda boš tudi ti deseti. — Križ Franc, Ljubljana VII, Copova 31. 1307

Tamburice
najboljše, priporočila tvorbica tamburic
VARDIAN, Sreak Hrvatska, št. 1.
Novi cenik pošlje vsakemu. — Odlikovan z zlato kolajno in diplomom.

Mlin
opretna za izdelovanje kaše in oljarna, zraven hiša z 2 stanovanjema, skladišča, hlev, garaža, vre naprodaj ali dam v najem. — Potrebno od 250 do 300.000 Din. — Josip Flzco, Čakovce. 1302

Posestvo
24 merilnikov posestva, gozd, hiša, gospodarsko poskople in sadni vrt, blizu Brezje naprodaj. V hiši električna razsvetljava. Pojasnila daje Franc Zupan — 30, pošta Radovtica. 1301

Likanje moške ali damske obleke 18 Din
Moško, damsko garderobo najhitreje zlika, kemično čisti, temeljito pošije, na željo napravi novo podlogo, tudi obrne
WALLET EXPRESS, LJUBLJANA Stari trg 19.
Po obteko se pošlje na dom.

Statisoče

kiogramov kačuka se vsako leto predela za dobre PALMA-podpetnike. Staro in mlado, bobni in zdravi, siromaki in bogatini, cenijo dobroto elastične boje na PALMA-podpetnikih. In Vi!

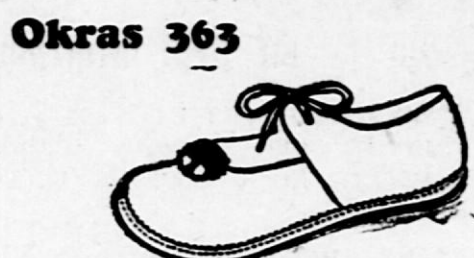
Ali hodite še vedno po usnju ali celo na podpetnikih, ki so okovani z železom? Napravite poizkus nositi vsaj enkrat PALMA-podpetnike. Iz razlogov varčnosti, preudarnosti in napredka.

PALMA

Okras 324
27-30 Din. 129.—
31-35 Din. 149.—
36-38 Din. 169.—

Za male kavalirje.

Okras 363
Din. 29.—

Za najmanjše.

Okras 205

17-22 Din. 69.—
23-26 Din. 89.—
27-30 Din. 99.—
31-34 Din. 129.—
35-38 Din. 169.—

Lakirani ali rjavi usnjati čevlji široke oblike.

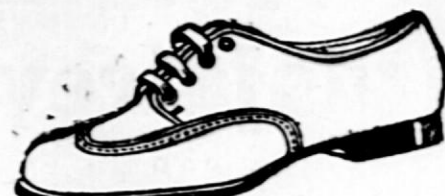
Okras 232

27-30 Din. 129.—
31-34 Din. 149.—

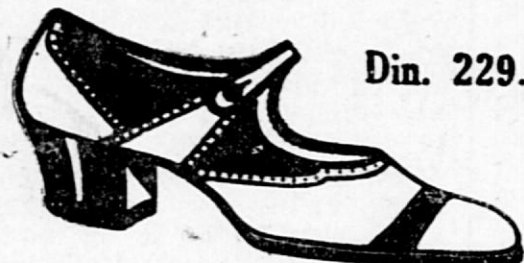
Izdelan iz boksa ali laka s praktičnim vezanjem.

Okras 308

27-30 Din. 99.—
31-35 Din. 129.—
36-38 Din. 149.—

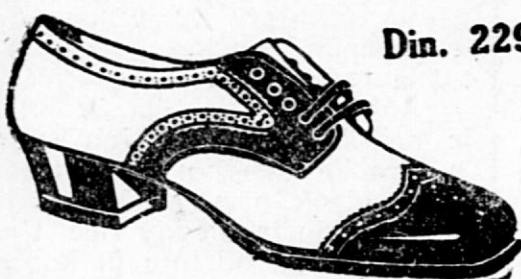
Izdelan iz močnega dull-boksa i gumastim podplatom in indijanon.

Din. 229.—

Okras 151

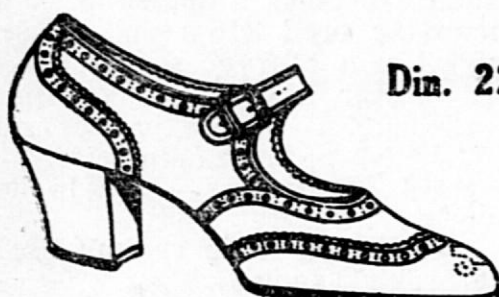
Čevljiček je izdelan iz finega boksa, topazne barve, kombiniran s temno rjavim.

Din. 229.—

Okras 652

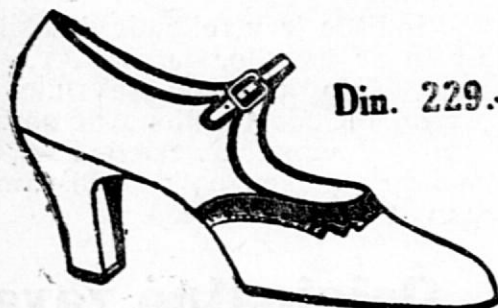
Iz finega telečjega boksa, barve sunburn, kombiniran s svetlo rjavim. Prijubljena široka oblika.

Din. 229.—

Okras 131

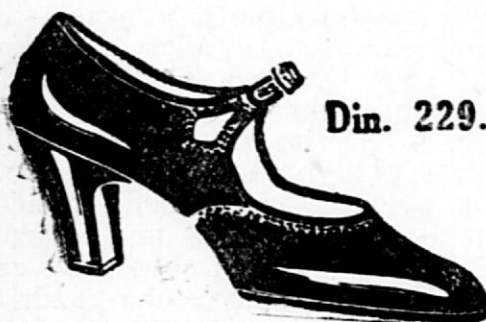
Iz rjavega boksa, okrašen s perforiranjem.

Din. 229.—

Okras 961

Modnih barv ali laka z okusno kombinacijo.

Din. 229.—

Okras 941

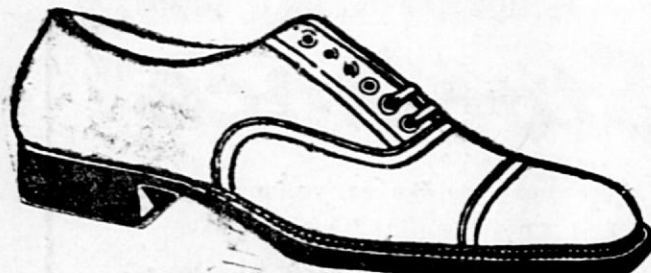
Iz črnega laka ali bakrenega ševro usnja z našitim okrasom prave kačje kože.

Din. 169.—

Okras 100

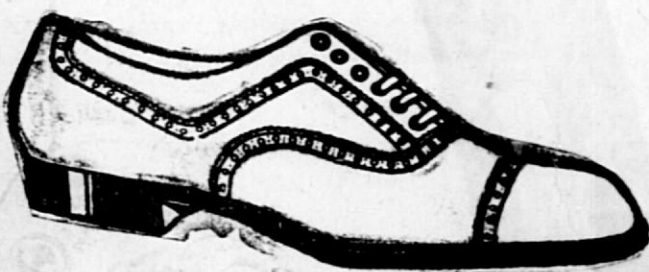
Najlažji in najcenejši moški polčevljev za družbo.

Din. 269.—

Okras 633

Topa oblika je jako elegantna in poleg tega prav udobna.

269.—

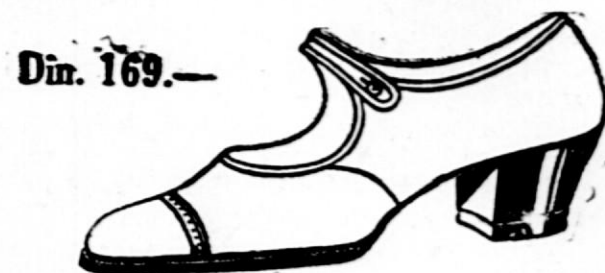
Okras 961

Trpežen moški polčevljev s značilnim perforiranjem.

Okras 931 Okras 944
Din. 229.—

Našiti okrasni so karakteristika pomladne mode.

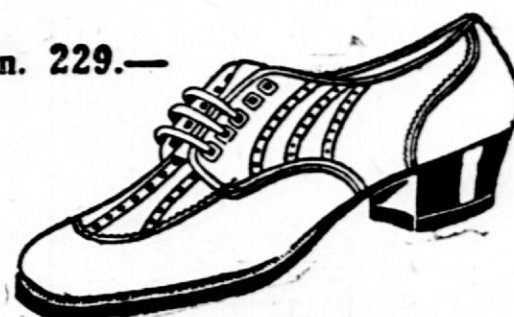

Din. 169.—

Okras 119

Izdelan iz rjavega ali črnega telečjega boksa. Isti čevlji iz laka stane Din. 229.—

Din. 229.—

Okras 621

Rjav polčevljev, okrašen z okusnim perforiranjem.

Din. 229.—

Okras 154

Jako lep čevljev, sunburn barve, okrašen s temnorjavim.

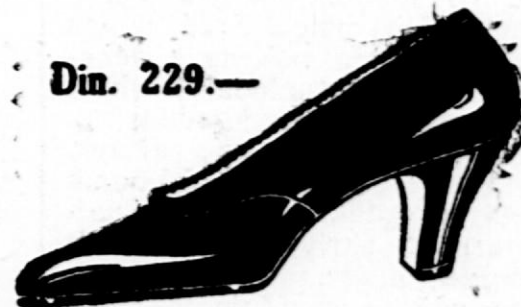
Din. 229.—

Okras 960

Poletni čevljiček svetlih barv, ali iz laka.

Din. 229.—

Okras 905

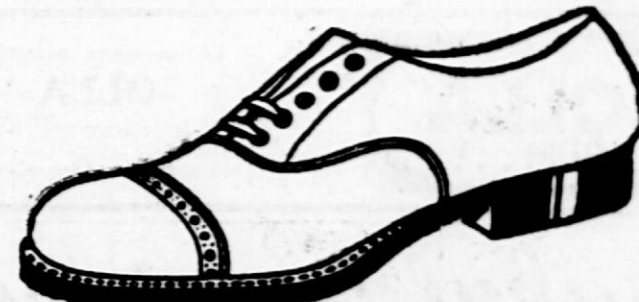
K večernim toaletam. Isti iz atlasta Din. 169.—

Din. 269.—

Okras 921

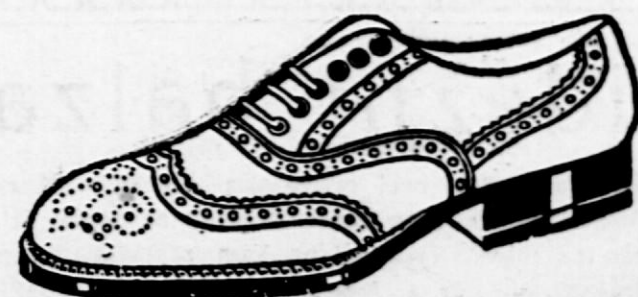
Lakirani polčevljev za družbo in promenade.

Din. 269.—

Okras 322

Rjav ali črn moški polčevljev tope oblike.

Din. 269.

Okras 964

Za sport in izlete.

Veliki velikonočni obiski

Vam bodo onemogočili udobno izbiro pomladnih čevljev. Sedaj je najprimernejši čas za nabavo pomladnih in velikonočnih potrebščin.

Vse naše prodajalnice so docela založene.

Ne odlašajte — obiščite nas!

Bata